

UBRIS

We know
books

Mădălina Maxim Enăchescu

Irina Luiza Stan

Maria-Minodora Vișan

Costin Diaconescu

Ministerul
Educației

6

Educație muzicală

Manual pentru
clasa a VI-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

Competențe specifice	Unități de învățare	Lecții
1.1, 1.2, 1.3, 3.1	Unitatea 1 CÂNTUL VOCAL ȘI INSTRUMENTAL	L1. Respirație, emisie vocală, intonație / 12 L2. Păstrarea unei pulsații constante / 13 L3. Gesturi dirijorale. Tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice / 14 L4. Elemente de tehnică instrumentală. Emisie, intonație, coordonare ritmică / 15 Recapitulare / 16 Evaluare / 18
1.1, 1.2, 2.3, 3.1, 3.2	Unitatea 2 ALTERAȚII ȘI FORMULE RITMICE	L1. Diezul și becarul / 20 L2. Bemolul și becarul / 22 L3. Sincopa / 24 L4. Contratimpul / 26 L5. Anacruza / 28 Recapitulare / 30 Evaluare / 32
1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 3.1, 3.2	Unitatea 3 ELEMENTE DE MUZICĂ RELIGIOASĂ ȘI FOLCLOR	L1. Muzica religioasă / 34 L2. Tradiții și obiceiuri populare / 36 L3. Dansuri populare / 38 Proiect / 40 Recapitulare / 42 Evaluare / 44
1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2	Unitatea 4 INTERVALE MUZICALE	L1. Prima și octava / 46 L2. Secunda / 48 L3. Terța / 50 L4. Cvarta și cvinta / 52 L5. Sexta și septima / 54 Recapitulare / 56 Evaluare / 58
1.1, 1.3, 2.2, 3.1	Unitatea 5 ORGANIZĂRI SONORE MODALE ȘI TONALE	L1. Moduri de două-cinci sunete / 60 L2. Gama Do major / 62 L3. Gama la minor / 63 L4. Gama Sol major / 65 L5. Gama mi minor / 66 L6. Gama Fa major / 68 L7. Gama re minor / 69 Investigație / 71 Recapitulare / 72 Evaluare / 74
1.1, 1.2, 1.3, 2.4, 3.1, 3.2	Unitatea 6 PROCEDEE COMONISTICE ȘI FORME MUZICALE	L1. Procedee componistice simple / 76 L2. Forme muzicale mono-, bi- și tripartite mici (A, AB, ABA) / 78 L3. Miniatura instrumentală / 80 L4. Suita - gen muzical / 82 Recapitulare / 84 Evaluare / 86
1.1, 1.3, 3.1, 3.2	Unitatea 7 ELEMENTE DE INTERDISCIPLINARITATE	L1. Muzica și istoria / 88 L2. Muzica și literatura / 90 L3. Muzica și tehnologia informației / 92 Recapitulare / Evaluare / 93
		Recapitulare finală / 94 Evaluare finală / 95 Răspunsuri la evaluări / Dicționar / 96

Parcurgerea acestui manual te va ajuta să dobândești cunoștințe, să îți formezi abilități și valori care să te ghideze în viață.

Vei dobândi următoarele *competențe*:

1

Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

1.1 Interpretarea vocală a unor piese monodice și pe 2 voci

1.2 Interpretarea unor piese simple instrumentale

1.3 Asocierea structurii și a mesajului muzical cu gesturi și imagini adecvate

2

Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

2.1 Operarea cu intervalele simple

2.2 Utilizarea unor tonalități și a unor moduri

2.3 Operarea cu diverse formule ritmice

2.4 Observarea unor procedee componistice

3

Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

3.1 Perceperea unor noțiuni muzicale prin audiție direcționată

3.2 Explorarea relației muzicii cu celelalte arte

Respirație, emisie vocală, intonație

Exerciții de încălzire a vocii

1. **Exercițiile de respirație** te ajută să înveți să respiri corect în momentul cântatului.

- Imaginează-ți că îți este somn. Cască puternic și conștientizează pe unde trece aerul pe care îl înșpiri.
- Oftează adânc și conștientizează în ce parte a corpului tău ajunge aerul inspirat.

2. **Vocalizele** sunt exerciții care te ajută la emisia corectă a sunetelor, la pronunția corectă a vocalelor și a consoanelor și la încălzirea aparatului fonator, mai precis la pregătirea lui pentru cântat. Pe parcursul întregului an, vei avea posibilitatea să te familiarizezi cu astfel de exerciții.

a. Vocaliză pentru emiterea corectă a sunetelor

ma, me, mi, mo, mu

b. Vocaliză pentru dicție corectă

ma, ma, ma, ma, ma
ra, ra, ra, ra, ra
nat, nat, nat, nat, nat

c. Vocaliză pentru sincronizarea cântării în grup

m

d. Vocaliză pentru frazare

mi, e, a, o, u

Esențial pentru voce este cum ai grijă de ea: evită băuturile reci sau fierbinți, ferește-te de statul în frig și evită să vorbești tare sau în șoaptă. La fel de mult contează cum anume o antrenezi. Cu o voce lucrată atent, poți face inclusiv o carieră în radio, voice-over și chiar dublaj de desene animate. După ce ai inclus exercițiile de dicție în rutina ta zilnică, ai putea urma și un curs de voice-over.

Aplică!

1. Intonează cântecul de mai jos fiind atent la respirație, poziția corpului, calitățile vocale de care dispui:

Hai să-ntindem hora mare

Hai să-n-tin-dem ho - ra ma - re, Mai a - ici și mai co - lea,
Mai a - proa - pe de ho - ta - re Să cu - prin - dem gra - ni - ța.

2. Noi suntem ai României, noi suntem și frați uniți,
Și pe câmp de bătălie vom lupta nebiruiți.

4. Pentru un picurel de sânge, nu ne vom înspăimânta,
Frații noștrii ne vor plânge, țara nu ne va uita.

3. Nu ne-nsăimântează moartea, noi suntem nemuritori,
Moartea-i sfântă dacă soarta ne va-ncorona cu flori.

5. Așa este tot românul, de când este pe pământ,
A luptat pentru dreptate și pentru pământul sfânt.

2. Discută cu colegii despre importanța cântatului vocal și despre beneficiile muzicii asupra stării de bine.

Păstrarea unei pulsații constante

Observă și descoperă

Așa cum bătăile inimii dau naștere pulsului, tot așa timpii accentuați ai unui cântec dau naștere pulsațiilor. Măsoară-ți pulsul presând ușor pe încheietura mâinii sau în zona inimii, apoi execută următorul fragment ritmic, lovind ușor cu degetul în masă. Aceste două acțiuni au la bază pulsul și pulsația.

Aplică!

1. Tactează următorul exercițiu, încercând să păstrezi o pulsație constantă.

2. Instalează aplicația gratuită pentru măsurarea timpilor în muzică (Metronome Beats, Metronome Plus sau altele) și încearcă să simți pulsația.

3. Folosind una din aplicațiile menționate pentru menținerea unei pulsații constante, intonează cântecul de mai jos, mărirind sau micșorând viteza pulsațiilor. Descrie care este viteza la care ai reușit să intonezi cântecul cât mai corect.

Foaie verde lămâiță

2. Paște calul lui Gheorghită,
Priponit de-o garofiță

3. Garofița s-a uscat,
Calul lui Gheorghe-a scăpat

4. Aleargă Gheorghit'-aleargă,
Că ți-a scăpat calu-n iarbă

Refren:

Refren:

Refren:

4. Realizați în echipă următorul exercițiu ritmic.

Știi că ...?

Aproape toți muzicienii profesioniști exersează folosind metronomul – un instrument care ajută la menținerea în permanență a tempoului (împiedică accelerarea sau încetinirea acestuia).

Metronomul este folosit de muzicieni pentru păstrarea tempoului potrivit în timp ce cântă și de compozitori pentru a marca tempoul la care o piesă muzicală trebuie interpretată. A fost patentat de inventatorul german Johann Nepomuk Mälzel, la începutul secolului al XIX-lea.

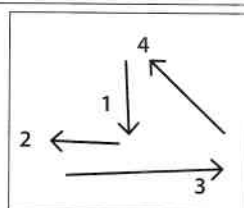
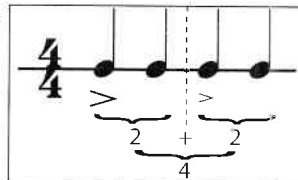
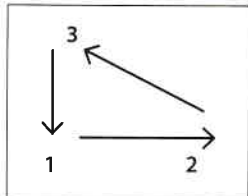
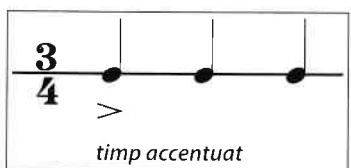
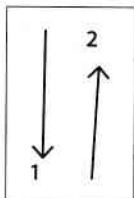
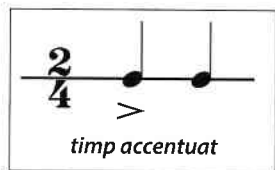
U₁ Gesturi dirijorale

Tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice

Observă și descoperă

Ce crezi că face personajul din imagine?

1. Amintește-ți cum se tacează măsurile de $\frac{2}{4}$, de $\frac{3}{4}$ și de $\frac{4}{4}$.

Reține

Cuvântul „dirijor” provine de la verbul francez *diriger*, „a ghida”, „a dirija”. În limba engleză, șeful orchestrei este numit *conductor*. Dirijorul conduce muzical membrii unui cor sau ai unei orchestre pentru a da viață unei partituri. El le indică timpii, ritmica și dinamica din piesa muzicală. Dirijorul asigură prin gesturile lui, gesturi legate direct de practica muzicală, legătura dintre compoziție, respectiv compozitor, și publicul meloman.

Aplică!

Intonează împreună cu colegii piesa următoare. Acceptă provocarea și fii dirijorul corului clasei. Dirijează-i pe colegii tăi, încercând să respecti indicațiile de tempo.

Dorulețul

Ioan D. Chirescu

Allegretto

Frun - zu - li - ță, frun - za mea — Do - ru - leț, do - ru - le - țu - le, —
 Du pă - du - rii, du în zbor,

Vân - tul când te-o le - gă - na — Do - ru - leț, do - ru - le - țu - le —
 Cân - te - cul de drag și dor

Do - ru - leț, do - ru - leț, do - ru - le - țu - le, Do - ru - leț, do - ru - le - țu - le, I - ha!

Do - ru - leț, do - ru - leț, do - ru - le - țu - le, Do - ru - leț, do - ru - le - țu - le. —

Portofoliu

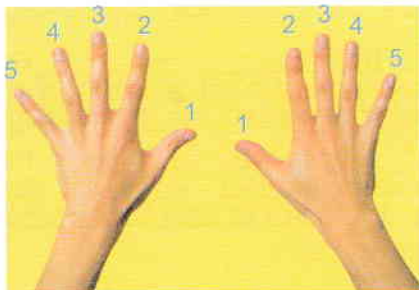
Alege unul din următorii dirijori și realizează o fișă pe care să o prezinți colegilor: Herbert von Karajan, Leonard Bernstein, Sergiu Celibidache.

Elemente de tehnică instrumentală

Emisie, intonație, coordonare ritmică

Amintește-ți care este poziția optimă pentru a cânta corect la pian.

Cântă la pian cu mâna dreaptă *Au clair de la lune (Sub clar de lună)*. În manualul digital poți cânta melodia folosind tastatura computerului. Încearcă!

Musical score for 'Au clair de la lune' in 4/4 time. The score consists of four staves. The first two staves are treble clef, and the last two are bass clef. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

Privește imaginea din partea dreaptă sus a paginii pentru a observa poziția corectă de cântat la blockflöte. Urmărește în manualul digital secvența video care îți arată cum să cânți. Folosește indicațiile date despre orificiile pe care trebuie să le acoperi cu degetele pentru a reda fragmentul din portativul de mai jos.

Diagram showing fingerings for notes DO₁, RE₁, MI₁, FA₁, SOL₁, LA₁, SI₁, and DO₂ on a blockflöte. Red dots indicate fingers covering holes, blue dots indicate fingers covering holes, and white circles indicate open holes.

Legendă:

● orificii acoperite cu mâna dreaptă ○ orificii neacoperite ● orificii acoperite cu mâna stângă ○ orificii neacoperite

I. Intonează următoarele cântece individual, dar și cu colegii. Alcătuieste un trio și intonează canonul.

Canon

W. A. Mozart

Allegro

A B C

Soa - re de va - ră A - dă - ne ia - ră Flu - turi de a - ur, flori pe col - nic.
 A - dă-n gră - di - nă Zum - zet de-al - bi - nă, Chea - mă-n dum - bra - vă cu - cul voi - nic.
 Jo - cul să-n - tin - dem, Flu - turi să prin - dem Și că - tre ti - ne drum să le dăm.

Pitpalacul

Versuri: M. Budu

Muzica: Nicolae Oancea

Vioi
mp

1. Cîn - tă pit - pa - la - cul, cân - tă, di - mi - nea - ța-n zori,
 2. Cîn - tă pit - pa - la - cul, cân - tă zi - ua la nă - miaz,
 3. Sea - ra cân - tă ia - răși, cân - tă, a - nun-țând de zor

Vioi

mp

Deș - tep-tând la lu - cru ta - tă și fe - ciori. Pit - pa -
 Ve - se - lind co - sa - șii ce fac ma - re haz.
 Pe bo - ieri să de - ie pla - ta la fe - ciori.

f Refren

lac, pit-pa - lac, pit-pa - lac, pit-pa - lac, pic, pic, Pit-pa pic.

II. Folosește percuția corporală sau unul dintre instrumentele studiate la oră pentru a acompania cântecele de mai sus.

III. Cântă în duet cu un coleg vocalizele pe care le-ai studiat în lecțiile trecute.

IV. Alege unul din cântecele de mai sus și dirijează-l în fața clasei.

V. Intonează cântecul următor. Melodia se poate cânta în dialog sau în canon împreună cu unul dintre colegi. Dezbate în clasă impresia sonoră pe care ți-o lasă fiecare parte a cântecului. Argumentează. Asociază două imagini preferate cu cele două părți ale cântecului.

Vesel dacă vrei să fii

Muzică și text: Lăcrămioara Ana Pauliuc

A

Ve-sel da-că vrei să fii, În ma-jor se cân-tă, Ve-se-li-a e în toi, Cân-te-cul te-a - ju - tă.

B

Me-lan-co-lic da-că vrei, Cân-tă-n la mi - nor, Nu te su-pă - ra pe el, E cân-tec de dor.

VI. Solfegiază și intonează cântecul de mai jos. Cântă melodia în dialog cu corul clasei. Respectă nuanțele.

Cucule, pasăre sură

Ioan D. Chirescu

mf *p* *f*

Cu-cu - le pa - să - re su - ră, cuc! Ce tot cânți la noi pe șu - ră,

mf *p*

Cu - cu - lea - nă lu - go - ja - nă, cuc! cuc!

1. solist Cu - cu! Cu - cu!

2. solist Cu - cu! Cu - cu!

2. Ori ți-e foame, ori ți-e sete, cuc

Ori ți-e foame, ori ți-e sete, cuc

Ori ți-e dor de codrul verde

Cuculeană lugojană, cuc

Ori ți-e dor de codrul verde

Cuculeană lugojană, cuc.

3. Nu mi-e foame, nici mi-e sete, cuc

Nu mi-e foame, nici mi-e sete, cuc

Ci mi-e dor de codrul verde

Cuculeană lugojană, cuc

Ci mi-e dor de codrul verde

Cuculeană lugojană, cuc.